

Nederland betaalt, Brussel bepaalt. Durft Rob Jetten daar een punt achter te zetten?

Posted on 1 augustus 2026 by Johannes Vervloed

Het gaat niet goed met de Europese Unie. Het Europese bedrijfsleven kan de wereldwijde concurrentie niet meer aan. Bedrijven krimpen of verhuizen naar elders. Investerings en innovaties blijven uit. Met de afzonderlijke lidstaten van de EU is het niet veel beter gesteld. Hun schuldposities nemen onhoudbare vormen aan. De EU stevent daarmee af op de-industrialisering en ontmanteling van de welvaartsstaat.

Hoe heeft het zover kunnen komen?

De *founding fathers* van het Europese project, Robert Schuman en Jean Monnet, hadden een ander ideaal. Door economische samenwerking – in het bijzonder tussen Frankrijk en Duitsland – zou er nooit meer oorlog zijn op het Europese continent. En de interne markt en de douane-unie zouden zorgen voor welvaart.

Federalistische route

Waar ging het mis? De mislukking zat eigenlijk ingebakken in de institutionele opzet van de Unie. Met een Europese Commissie die het belang van de kleine lidstaten zou moeten verdedigen tegen de grote, maar in de praktijk gedomineerd wordt door de grote, met name door Frankrijk. Het resultaat is dat de EU onder aanvoering van Frankrijk een federalistische weg is ingeslagen.

De EU, lees: de Commissie, ging zich overal mee bemoeien. Het spon een web van regelgeving over de lidstaten, een keurslijf voor burger en ondernemer dat precies het omgekeerde bereikte van wat Schuman en Monnet voor ogen stond.

Met het verdrag van Lissabon (ondertekend in 2007 en van kracht in 2009) had de EU nog de ambitie uitgesproken 'de meest concurrerende economie van de wereld' te worden. Wat we nu zien is een kwakkelende economie, met een bedrijfsleven dat het aflegt tegen de concurrentie uit de VS en China. Met de-industrialisatie als gevolg.

Het is makkelijk om de schuld te geven aan [opgelegde tarieven door de VS](#) en [oneerlijke concurrentie uit China](#), maar de harde waarheid is dat de [EU zichzelf in de voet heeft geschoten](#) met een rigoureuus klimaatbeleid en het afzien van goedkoop gas uit Rusland. Daardoor werden de energieprijzen veel hoger dan in de landen waarmee de Europese industrie moet concurreren.

Daarnaast verzuimde de EU, lees wederom: de Commissie, het Europese bedrijfsleven te beschermen tegen de oneerlijke concurrentie uit China en ging het een strijd aan met de VS door het opleggen van boetes aan het Amerikaanse bedrijfsleven – Google, Apple en Meta voorop. China kwam weg met de oneerlijke concurrentie en de VS dreigt te reageren met nieuwe importtarieven.

Als klap op de vuurpijl lanceerde de EU, lees wederom: de Commissie, 21 sanctiepakketten richting Rusland. Sancties die de Russen amper raakten, maar die een verwoestend effect hadden op het eigen Europese bedrijfsleven, dat kostbare investeringen in Rusland moest afschrijven en een belangrijke afzetmarkt verloor.

Fundamenteel andere opzet

Dit is *in a nutshell* wat zich in de EU aan het voltrekken is. Een ingeslagen weg die tot armoede leidt, met de Europese Unie op termijn als museum in plaats van een sterke economische unie, waar de rest van de wereld naar opkijkt.

Kan het tij gekeerd? Dat is niet onmogelijk, maar het vereist wel een fundamentele andere opzet van de EU. De Commissie zal moeten worden omgevormd tot een secretariaat van de Europese Raad met louter uitvoerende bevoegdheden. Geen initiatiefrecht meer. Het Europese Parlement kan afgeschaft. De EU moet kortom een nieuwe, volledig interstatelijke opzet krijgen. Pas dan kan een einde worden gemaakt aan het keurslijf waarin burger en bedrijfsleven zich nu bevinden.

De regelmachine – het dagelijkse werk waar duizenden ongekozen bureaucraten zich in Brussel mee bezig houden – moet ontmanteld. Het is de enige manier om de interne markt te laten functioneren zoals deze is bedoeld – zonder obstakels en met investeringen en innovaties die plaatsvinden door de werking [van de onzichtbare hand van Adam Smith](#). Een *engine of growth*, die een garantie is voor het behoud van de welvaartsstaat.

Obstakels als klimaatbeleid en sanctiepakketten kunnen opgeruimd. Goedkoop gas kan na normalisatie van de betrekkingen met Rusland weer worden geïmporteerd. Een normalisatie die mogelijk wordt gemaakt met een staakt-het-vuren in Oekraïne en een uiteindelijke oplossing van het conflict zoals Henry Kissinger al in 2022 bepleitte tijdens een speech op het World Economic Forum (WEF) in Davos: de Krim en de Donbas naar Rusland in ruil voor westerse veiligheidsgaranties voor een soeverein Oekraïne.

De douane-unie moet weer tanden krijgen. Zowel met China als met de VS kunnen overeenkomsten worden afgesloten om een [level playing field](#) af te dwingen. De EU heeft de [instrumenten](#) daartoe, maar deze moeten wel worden gebruikt.

Politieke omwenteling

Is een dergelijke andere opzet van het institutionele kader van de EU dagdromerij? Ik denk het niet. Als in Frankrijk het *Rassemblement National* (RN) en in de Bondsrepubliek *Alternative für Deutschland* (AfD) regeringsmacht krijgen, is deze

opzet heel wel realiseerbaar. Het is uiteindelijk een kwestie van politieke wil.

Een eerste omslag naar een andere kijk op de Europese Unie kan eind van het jaar al plaatsvinden als een compromis gevonden moet worden over het Meerjarig Financiële Kader (MFK) van de EU, het budget voor de komende zeven jaar.

Het is een duel tussen de *friends of cohesion* en de *frugals*, tussen de lidstaten die graag geld ontvangen uit de EU-begroting en de lidstaten die dat geld moeten ophoesten. Winnen de *friends*, aangevoerd door de Zuid-Europese landen, of de *frugals*, de nettobetalers zoals Duitsland en Nederland?

Gemeenschappelijke schulden

In het eerste geval zal een verdere stap worden gezet richting een federale unie, zeker als behalve een verhoging van het budget ook nog eens de eigen inkomsten van de Commissie, lees: EU-belastingen, toenemen. Als de *frugals* winnen, zal de Commissie het net als de lidstaten met een kleiner budget moeten doen en de uitgaven moeten moderniseren (minder geld naar landbouw- en cohesiefondsen, meer geld naar innovatie, onderzoek, concurrentiekracht en grensbewaking).

Een belangrijk twistpunt betreft gemeenschappelijke schulden. De *frugals* willen geen *NextGenerationEU* à la de 800 miljard euro voor het Coronaherstelfonds. De Europese Rekenkamer bracht daarover een vernietigend rapport uit. Het geld werd door de lidstaten niet besteed aan waar het voor bedoeld was.

De *frugals* willen een einde maken aan het steeds opnieuw rondpompen van geld. Ook willen de *frugals* efficiëntere EU-instellingen. Zij verzetten zich tegen een sterke uitbreiding van het EU-apparaat. Wellicht een verbod van een wijziging in de institutionele opzet van de EU.

Wat doet Rob Jetten?

Als een van de grootste Europese nettobetalers hebben Nederlandse kabinetten – ongeacht hun politieke kleur – zich altijd ingezet voor begrotingsdiscipline, terughoudendheid met gezamenlijke schulden en een duidelijke Europese meerwaarde voor elke extra euro die door Brussel wordt uitgegeven.

Volgens VVD-minister Eelco Heinen van Financiën houdt Nederland vast aan deze positie. Maar hij kan zomaar worden *overruled* door D66-premier Rob Jetten, die in

de Europese Raad de beslissende Nederlandse stem uitbrengt.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [Doneren kan zo](#). **Hartelijk dank!**